

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ANAOKULU

REHBERLİK SERVİSİ

Veli Bülteni

Aralık, 2021

Çocuk ihmal ve İstismarı Nedir?

Çocuğa bakım veren kişiler (anne, baba, bakıcı vb.) ya da herhangi bir yetişkin tarafından yapılan, çocuğunun bedensel ve/ya psikolojik olarak zarar veren ve çocuğun fiziksel, zihinsel, duygusal ve cinsel gelişimini olumsuz etkileyen tutum ve davranışlardır.

Çocuk İhmal ve İstismarının Türleri Nelerdir?

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 4 farklı şekilde sınıflandırılmıştır.

1. İhmal: Çocuğa bakmakla yükümlü kimselerin; çocuğun beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sağlık, dış sağlığı ve sevgi gibi temel gereksinimlerini karşılamada ihmal göstermesidir. Çocuğun beden ve ruh sağlığının veya bedensel, duygusal, sosyal ya da ahlaki gelişiminin engellenmesidir.

2. Fiziksel İstismar: Çocuğa karşı; sağlığına, yaşamına, gelişimine veya onuruna zarar veren ya da verebilme olasılığı yüksek, kasıtlı fiziksel güç kullanılmasıdır.

3. Duygusal İstismar: Çocuğa bakım veren kişinin davranışları ve ya sözleriyle (çocuğa küfretmek, aşağılamak, etiketlemek, küsmek, duygu sömürsü yapmak vb.) çocuğun ruh sağlığına zarar vermesidir.

4. Cinsel İstismar: Çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olmayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ya da toplum kurallarına ve sosyal normlara aykırı bir şekilde cinsel bir eyleme dâhil edilmesidir.

Çocuğun İhmal Ve İstismarı Konusunda Risk Faktörleri Nelerdir?

1. Kişisel Faktörler (Çocukla İlgili):

- Çocuğun zihinsel gerilik, öğrenme güçlüğü, hiperaktivite gibi gelişimsel problemlere sahip olması,
- Çocuğun kronik hastalık, erken doğum gibi özel bakım gerektiren durumunun olması,
- Çocuğun üvey olması,
- İstenmeyen çocuklar, doğum anomalileri ya da mizaç nedeniyle ailenin beklentisine uymayan çocuklar,

2. İlişkisel Faktörler:

- Ebeveyn- çocuk bağının kopuk olması,
- Çok çocuklu aileler,
- Baskıcı aile tutumları,
- Ekonomik sorunlar, işsizlik, aile içi şiddet
- Sosyal destek sisteminin yetersiz olması,
- Evlilikteki veya yakın ilişkilerdeki sorunlar nedeniyle aile yapısının bozulması; bunun sonucunda çocukta veya ebeveylerde duygusal ve zihinsel sorunların ortaya çıkması,
- Aile üyeleri arasındaki bağın zayıf olması, sözel ve psikolojik çatışmaların sık yaşanması,

3. Anne- baba yaka bakım veren Kişi ile ilgili Faktörler:

- Erken yaşta anne baba olunması,
- Tek ebeveynlik, anne ya da babanın olmaması,
- Eğitim eksikliği (Çocuk bakımı vb. konularda),
- Zararlı alışkanlıklar(alkol, madde vb.)
- Ebeveynin çocukken ihmal veya istismara maruz kalması,
- Ebeveynin fiziksel ya da ruhsal bir hastalığının olması,
- Toplumsal iletişim becerilerinin zayıf olması,

4. Çevresel Faktörler

- Çocuğun beslenme, barınma ve bakım olanaklarının yetersiz olması,
- Çocuğun etrafında uyuşturucu ticaretinin varlığı,
- Çocuğun savunuculuğunu yapacak kurum ve yapıların yetersizliği,
- Çocuk işçiliği konusunda denetleme ve rehabilitasyonun yetersizliği,

5. Toplumsal Faktörler

- Çocuğu koruyan yasaların yetersizliği,
- Çocuğa verilen değerin düşük olması,
- Cinsel ayrımcılık ve toplumsal eşitsizlik,
- Pedofili,
- Kontrolsüz internet kullanımı,
- Kültürel normlar,
- Şiddetin kabul edilmesi, hoş görüyle karşılanmasıdır.

İhmal ve İstismara Maruz Kalan Çocuklarda neler gözlenir?

0-3 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA:

- ❖ Yeme ve uyku bozuklukları,
- ❖ Yabancılardan korkma,
- ❖ Üzerini giyip çıkarırken zorluk çıkarma,

3-6 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA:

- ❖ Bebeksi konuşmaya başlama,
- ❖ Parmak emme, tırnak yeme,
- ❖ İçme kapanma ve sözel ifadede azalma,
- ❖ Anneye daha fazla düşkünlük,
- ❖ Gece ve ya gündüz altını ıslatma,
- ❖ Yeme ve uyku bozuklukları,
- ❖ Cinsel içerikli oyun kurma,
- ❖ Mastürbasyon yapma.

13-18 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA:

- ❖ Fobiler, Psikozlar, aşırı sinirlilik,
- ❖ Zararlı alışkanlık edinme (alkol, sigara, madde vb.)
- ❖ Evden ya da okuldan kaçma,
- ❖ Yeme bozuklukları (anoreksia, bulimia vb.)
- ❖ Riskli cinsel davranışlar,
- ❖ İntihar eğilimi ve ya girişimi,

Çocuklar İstismar Edildiklerini neden söylemezler?

- Suçluluk hissedip cezalandırılacaklarını düşünebilirler.
- Kimsenin onlara inanmayacağını düşünebilirler.
- İstismarcıdan korkup, onun kendisine engel olabileceğini, kendisine ya da ailesine zarar vereceğini düşünebilir.
- Çocuğun bilişsel olgunluğu kendisine yapılan davranışın yanlış olduğunu kavrayacak kadar gelişmemiş olabilir.
- Kendisine yapılan davranışı nasıl anlatacağını bilemeyebilir.
- Arkadaşları ya da ailesi tarafından dışlanmaktan korkabilir.
- Yaşadıklarını anlatabilecek uygun zaman, yer ve güvенеbileceği kişi bulamayabilir.

Çocuklarımızı İhmal ve İstismardan Korumak için Neler Yapabiliriz?

- ✓ Çocuğunuza kendini korumayı öğretin.
- ✓ Çocuğunuza gerektiğinde “hayır” diyebilme becerisini kazandırın.
- ✓ Çocuğunuza “iyi dokunma ve kötü dokunma” ne olduğunu aktarın.
- ✓ Çocuğunuza kendi güvenliğini sağlamayı ve gerektiğinde güvenebileceği bir yetiştikenden yardım almayı öğretin.
- ✓ Çocuğunuzun bedenine saygı duyun, zorla öpmeyin, öptürmeyin.
- ✓ Mahremiyet kavramını geliştirin ve bedenini korumasını öğretin.
- ✓ Çocuklarınızı dudaklarından öpmeyin, özel bölgelerine temizlemek dışında dokunmayın.
- ✓ Cinselliği içeren sevgi sözcükleri kullanmayın.
- ✓ Çocuğunuzun gerektiğinde sizden yardım isteyebilmesi ve başına gelenleri size anlatabilmesi için ona gereken güveni verin.
- ✓ Olumlu aile tutumları konusunda bilgi sahibi olun ve uygulayın.
- ✓ Cinsel gelişim de diğer gelişim alanları gibi çocuğun anne karnına düşmesiyle başlar. Bu nedenle çocuğunuza yaşına uygun olacak şekilde(*gereğinden fazlası merak, azı ise başka kaynaklardan yanlış bilgi edinmesine neden olur*) cinsellekle ilgili bilgi verin.

Türk Ceza Kanunu 278. Madde gereğince her vatandaş işlenmekte olan bir suçu bildirmekle yükümlüdür. Lütfen şahit olduğunuz çocuk ihmal ve istismarına sessiz kalmayın. Korunma ihtiyacı olan çocuğu Aile ve Sosyal Politikalar il/ilçe müdürlüklerine bildirin.